

Цапко О. М., викладач НАВС, кандидат
історичних наук, доцент

**ЗАХИСТ УКРАЇНСЬКОЮ ДЕРЖАВОЮ ПРАВ
ГРОМАДЯН, ПРАЦЮЮЧИХ ЗА КОРДОНОМ**

Конституція України проголошує: «Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є

головним обов'язком держави». Також в Конституції зазначається: «Україна гарантує піклування та захист своїм громадянам, які перебувають за її межами».[1].

Громадяни України, які працюють за кордоном, мають права рівні із громадянами України, що перебувають на її території. Оскільки, «не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками». Окрім цього, громадяни, виїжджаючи до країни працевлаштування, набувають статусу трудящого-мігранта, який, згідно із міжнародно-правовими нормами та укладеними міждержавними угодами в сфері регулювання трудової діяльності трудящих-мігрантів, має права, рівні із громадянами країни перебування.

З метою з'ясування які саме гарантії необхідні для реалізації захисту прав громадян України за кордоном, необхідно визначитися із самим поняттям «гарантії». Сам термін «гарантія» перекладається на українську мову із французької як «запорука; умова, котра забезпечує що-небудь» [2, с. 5-7]. Як бачимо, виходячи із значення даного терміну, гарантувати що-небудь можливо лише за наявності відповідних умов.

Гарантії захисту прав громадян України, які працюють за кордоном, це є обов'язок держави створювати правові, соціально-економічні та духовні умови для реалізації їхніх прав і свобод, за яких можливо захистити права зазначених осіб, а також діяльність міжнародних і державних організацій по захисту прав людини.

Таким чином, гарантіям в сфері захисту прав громадян України, працюючих за кордоном, притаманні наступні ознаки:

- 1) вони стосуються лише громадян України;
- 2) вони стосуються не всіх громадян України, а лише тих, що працюють за трудовим договором за кордоном;
- 3) в світлі проблеми нелегальної трудової міграції, а також поширення визнання прав нелегальних трудящих-мігрантів, гарантії захисту прав громадян України повинні бути поширені і на тих трудящих, які працюють за кордоном нелегально;
- 4) це є обов'язок держави,

який полягає у створенні відповідних соціально-економічних, правових, духовних та інших умов, за яких, по-перше, можлива реалізація прав та свобод громадян, по-друге, можливий захист даних прав; 5) це є діяльність міжнародних і державних організацій по захисту прав людини [3, с. 125].

Гарантувати захист прав громадян України, що працюють за кордоном, в умовах, коли трудова міграція є некерованою, міграційні процеси - глобальною проблемою людства, а національні способи захисту ще неналагоджені та лише розвиваються, досить важко. В такій ситуації захистити права даної категорії населення можливо, в першу чергу, за допомогою правових норм. Національне законодавство передбачає такі конституційно-правові гарантії захисту прав та інтересів людини і громадянина. По-перше, Конституція встановлює право кожного на судовий захист своїх прав: «Права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна. Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань».

Отже, певні кроки в напрямку гарантування захисту прав громадян України, які працюють за кордоном, робляться. Проте, як бачимо, нормативно-правове закріплення прав таких громадян практично відсутнє та потребує подальшої розробки і вдосконалення. Розроблені програми та плани-заходи на 100 відсотків не виконуються, а деякі поставлені завдання переносяться з року в рік(як, наприклад, подання проекту щодо ратифікації Європейської конвенції про правовий статус трудящих-мігрантів 1977 року протягом декількох років, а потім її ратифікація із застереженням до ст. 28), що, безумовно,

віддаляє Україну від бажаного визнання та гідного ставлення до неї на світовій арені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради, 1996. - № 30. - ст. 141.

2. Старостенко Г. Новітні демографічні тенденції в Україні / Г. Старостенко // Економіка України. - 1998. - №5. - С. 5-7.

3. Сравнительное конституционное право / [под ред. А.И. Ковлера, В.Е. Чиркина, Ю.А.Юдина]. М.: Издательская фирма "Манускрипт", 1996. - 729 с.